

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією

Протокол № _____

_____ 2021 р.

Заступник голови Приймальної
комісії

Ю. О. Каганов

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ФІНАНСІВ, БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ ТА СТРАХУВАННЯ

Освітній ступінь: магістр

Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Освітня програма: Управління фінансами підприємницьких структур

I. Пояснювальна записка

1. Мета фахового вступного випробування для вступу на здобуття освітнього ступеня «магістр» – з'ясувати рівень теоретичних знань та практичних навичок вступників, яких вони набули під час навчання на освітньому ступені/рівні бакалавра/спеціаліста/магістра з метою формування рейтингового списку та конкурсного відбору вступників на навчання за освітнім ступенем магістра спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» освітньою програмою «Управління фінансами підприємницьких структур» в межах ліцензованого обсягу спеціальності.

2. Форма фахового вступного випробування.

Білет фахового вступного випробування містить 1 теоретичне питання та 10 тестових завдань

Фахове вступне випробування проходить у письмовій формі – абітурієнти здають письмову відповідь на питання екзаменаційного білету у письмовій формі. Тривалість письмового етапу – 60 хв (не більше 120 хв.).

3.Білет: структура білету.

Білет фахового вступного випробування містить 10 тестових завдань

Зміст питань включає наступні дисципліни: банківська справа, податкова система, страхування, фінансовий аналіз.

4. Вимоги до відповіді вступника.

При оцінюванні знань абітурієнта на фаховому вступному випробуванні враховуються його письмова відповідь на теоретичне та тестові завдання.

Теоретичне питання оцінюється максимально в 100 балів (письмова відповідь).

Тести вступного випробування оцінювання містять завдання такого типу: завдання, що передбачають вибір однієї правильної відповіді з групи запропонованих варіантів відповідей

Завдання у формі тестів визначаються у вигляді оцінок за шкалою 0-100 балів

Оцінювання тестових завдань здійснюється за такою схемою:

Кількість правильних відповідей	Бали
0	0
1	49
2	50
3	60
4	70
5	75
6	80
7	85
8	90
9	95
10	100

II. Критерії оцінювання

Для особи, яка претендує на зарахування за ступенем магістра (за 200 бальною шкалою):

Високий рівень (175-200 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в повній мірі засвоїв увесь програмний матеріал, показує знання не лише основної, але й додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання з суміжних галузевих дисциплін, вдало наводить приклади.

Достатній рівень (150-174 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: має також високий рівень знань і навичок. При цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або пропуски в неосновних питаннях. Можливе слабке знання додаткової літератури, недостатня чіткість у визначенні понять.

Задовільний рівень (124-149 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь неповна, неглибока, містить неточності, робить помилки при формулюванні понять, відчуває труднощі, застосовуючи знання при наведенні прикладів.

Низький рівень (100-123 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті.

До участі у конкурсі не допускається (0-99 балів), якщо вступник виявив такі знання та вміння: не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті.

III. Структура програми

1. БАНКІВСЬКА СПРАВА

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Становлення та розвиток банківської системи України.

Сутність та особливості побудови сучасної банківської системи України. Банки як посередники грошового обігу. Створення дієвого механізму страхування банківських ризиків. Центральний банк, його роль у ринковій економіці. Комерційний банк як фундамент вітчизняної банківської системи. Сучасне розуміння суті комерційного банку як підприємства, що займається бізнесом. Види комерційних банків, їх створення та розвиток згідно з вітчизняним банківським законодавством. Механізм взаємозв'язку між окремими ланками банківської системи, її завдання та функції. Загальна характеристика сучасних банківських продуктів у вітчизняній економіці. Види банківських послуг та їх розвиток. Базові операції банківських установ. Економічні методи регулювання взаємовідносин банківської системи. Глобалізація банківської діяльності.

Національний банк та його грошово-кредитні операції.

Головне завдання Центрального банку країни. Економічний аспект незалежності Центрального банку. Національний банк та його функції. Цілі розробки та реалізації грошово-кредитної (монетарної) політики Національного банку України: стратегічні, проміжні та тактичні. Інструменти монетарної політики. Сутність політики відкритого ринку. Резервна функція Національного банку. Облікова (дисконтна) та ломбардна політика. Політика обов'язкових резервів. Емісія готівкових грошей як головна функція Національного банку України. Функції НБУ як банку банків, фінансового обслуговування держави: зберігання централізованого золотовалютного запасу; нагляд і контроль. Дотримання банками обов'язкових нормативів і вимог, встановлених НБУ.

Організація діяльності та формування капіталу комерційних банків

Умови створення комерційних банків в Україні, організація та ліцензування їх діяльності. Економічна характеристика ресурсів комерційного банку. Особливості формування власних банківських коштів. Принципи формування власного капіталу та його значення. Способи збільшення статутного фонду комерційного банку. Функції управління власним капіталом банку. Види залучених (депозитних) коштів банку: депозити (вклади) до запитання, термінові або строкові, умовні. Запозичені кошти комерційного банку. Кошти, отримані від емісії та продажу облігацій. Кредити, отримані від інших банках, у тому числі в НБУ.

Управління пасивами та активами комерційних банків.

Види діяльності комерційних банків та їх економічний зміст. Пасивні операції. Активні операції. Банківські послуги. Сутність і класифікація пасивів банку. Управління власним капіталом та його функції. Управління залученими (депозитними) та запозиченими (не депозитними) коштами. Збільшення статутного фонду комерційного банку: способи та напрями. Акумуляція вільних ресурсів у комерційних банках. Емісія власних цінних паперів та їх види. Ощадні (депозитні) сертифікати. Прості та переказні векселі. Облігації. Сутність і класифікація активів банку. Активні операції комерційних банків. Особливості управління активами. Кредитні операції як складова активів банків. Активні операції банківських установ з цінними паперами.

Організація банківського кредитування.

Кредитні взаємовідносини між банком і позичальником. Сутність, види та принципи банківського кредитування. Механізм банківського кредитування (довго- і короткострокового) юридичних і фізичних осіб. Класифікація банківських кредитів. Етапи банківського кредитування. Умови кредитування. Оцінка кредитоспроможності позичальника. Форми та види забезпечення повернення банківського кредиту (вітчизняний і зарубіжний досвід). Кредитний ризик і способи його мінімізації. Проблемні кредити. Заходи щодо повного і своєчасного повернення проблемних позичок.

Розрахункова діяльність комерційних банків.

Платіжний оборот та його структура. Готівкові та безготівкові грошові розрахунки. Місце і роль безготівкових розрахунків у народному господарстві. Форми та схеми безготівкових розрахункових і платіжних документів: платіжні доручення, платіжні вимоги-доручення: чеки, акредитиви, векселі. Порядок надання клієнтам банку розрахункових послуг. Сфера застосування, переваги та недоліки окремих форм безготівкових розрахунків і способів платежу. Організація готівкових грошових розрахунків суб'єктів господарювання. Кругообіг готівкових грошей. Організація надходження готівкових грошей до кас комерційних банків. Касові послуги комерційних банків. Прогнозування обороту готівкових грошей в банках. Касова дисципліна і контроль за її дотриманням. Організація розрахунково-касового обслуговування клієнтів комерційними банками. Ведення поточних депозитних рахунків, валютних, безготівкових міжгосподарських розрахунків. Закриття рахунків. Система електронних платежів. Розрахунки з використанням пластикових карток.

Послуги комерційних банків: трастові та інші послуги.

Характеристика та види банківських послуг. Посередницькі послуги. Участь у випуску, розміщенні цінних паперів клієнтів-емітентів. Факторинг. Суть факторингової угоди. Лізингові послуги: вітчизняний і зарубіжний досвід. Трастові банківські послуги. Управління майном: розпорядження

успадкуванням; управління персональними трастами; опікунство та збереження майна. Агентські посередницькі послуги. Гарантійні послуги. Депозитарні послуги. Страхові послуги. Класифікація і характеристика інших послуг комерційного банку. Товарно-комісійні послуги. Операції з дорогоцінними металами, природним дорогоцінним камінням і виробами з них. Сумісна діяльність комерційних банків. Економічні інтереси банків і клієнтів щодо надання банківських послуг.

Інвестиційна діяльність банківських установ.

Економічна сутність, структура та цілі банківських інвестицій. Правове регулювання інвестиційної діяльності в Україні. Інвестиції та позики: загальні риси та відмінності. Інвестиційний портфель комерційного банку. Інвестування шляхом кредитування. Цінні папери як об'єкт банківських інвестицій. Види цінних паперів у портфелі банку. Інвестиційні операції банку з цінними паперами, портфель цінних паперів до погашення. Ефективність банківських інвестицій. Ризик інвестицій і безпека банківських коштів. Диверсифікація вкладень. Ліквідність і дохідність банківських інвестицій. Резерв на покриття можливих втрат від операцій з цінними паперами. Оцінка ризику та дохідності банківських інвестицій.

Обслуговування зовнішньоекономічних зв'язків банківськими установами.

Необхідність міжнародних операцій комерційних банків. Операції з іноземною валютою для імпортерів та експортерів, суть і основні види. Поняття "обмінні курси валют". Коливання обмінних курсів та основні способи уникнення або зведення до мінімуму втрат від цих коливань. Валютний ринок. Купівля та продаж валюти. Валютний курс. Валютна позиція. Валютний ризик. Валютні послуги: ведення банківського рахунка в іноземній валюті; укладання форвардних угод; укладання валютних опціонів. Здійснення міжнародних розрахунків. Форми розрахунків: банківський переказ, інкасо, акредитив. Механізм банківського забезпечення інтересів покупців і продавців у процесі міжнародних розрахунків. Банківське фінансування експортно-імпортних операцій.

Фінансова стійкість комерційних банків.

Зміст фінансової звітності банківської установи. Фінансові звіти та оцінка діяльності банку за допомогою фінансових показників. Поняття балансу банку, балансових рахунків. Принципи бухгалтерського обліку банківської діяльності. Кредитний ризик. Фінансовий ризик. Процентний ризик. Способи управління ліквідністю та резервами банку. Способи захисту банку від фінансових ризиків. Розрахунок показників ліквідності та дохідності банку. Управління активами і пасивами банків. Забезпечення фінансової стійкості банківських установ: вітчизняний і зарубіжний досвід.

2. ПОДАТКОВА СИСТЕМА

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Соціально-економічний зміст, види та функції податків.

Сутність податків. Податки в системі доходів державного бюджету. Податки та інші форми платежів до бюджету: плата, внески, відрахування, збори. Визначення податків, їх характерні ознаки. Функції податків. Фіскальна функція, механізм її реалізації. Податки як основа фінансової бази держави. Регулююча функція. Основні напрями податкового регулювання. Співвідношення функцій у різних видів податків. Елементи податку: суб'єкт (платник) і носій, об'єкт оподаткування, джерело сплати, одиниця оподаткування, податкова ставка і квота. Методи побудови податкових ставок. Тверді й процентні ставки. Види процентних ставок: прогресивні та регресивні, їх комбінації. Класифікація податків, її ознаки. Поділ податків за економічним змістом. Класифікація податків за економічною ознакою об'єкта оподаткування. Класифікація за ознакою органів державної влади, які їх встановлюють. Класифікація податків залежно від способів їх справляння. Види прямих податків. Реальні податки, особисті податки. Прибутковий податок як основний вид прямих податків. Прибуткове оподаткування юридичних осіб. Переваги і недоліки прямих податків, проблеми їх справляння. Регулюючий механізм окремих видів прямих податків. Види непрямих податків: акцизи, фіскальні монополії, мито. Акцизи, їх види. Види й призначення мита, митна політика. Податок на додану вартість як сучасна форма непрямого універсального оподаткування. Переваги та недоліки непрямих податків, їх місце в податковій системі.

Податкова система і податкова політика.

Поняття податкової системи і вимоги до неї. Структурна побудова податкової системи. Оптимізація співвідношення між фіскальною і регулюючою функціями податків, між різними видами податків. Фактори, що визначають структуру податкової системи. Наукові основи побудови податкової системи. Принципи оподаткування. Податки як елемент перерозподілу ВВП. Ідеали оптимального оподаткування: економічна ефективність і соціальна справедливість. Податки як інструмент фінансового регулювання розвитку суспільства. Рівноцінність в оподаткуванні різних суб'єктів. Податкова політика: поняття податкової політики та її напрями. Фактори, що визначають напрями і характер податкової політики. Аксіоми і принципи податкової політики. Рівнонапруженість в оподаткуванні всіх платників. Економічна ефективність податкової системи: ефективність та дієвість податкових інструментів, характеристика їх впливу на соціально-економічний розвиток. Суть податкового регулювання економіки. Податковий вплив на ціни. Податкові важелі обмеження попиту та стимулювання інвестицій. Податкова політика в умовах дефіцитності бюджету та інфляції. Податкова

система в Україні, основні етапи її становлення. Склад та структура податкової системи України, законодавчі акти, що її регламентують. Принципи побудови податкової системи.

Організація податкової роботи і діяльності Державної фіскальної служби.

Основи та організація податкової роботи. Правове регламентування діяльності податкових органів, інструктивне забезпечення податкового процесу. Контролюючі органи, їх характеристика, правове регулювання діяльності. Податкова служба держави, склад податкової служби України. Організаційна структура та функції державної податкової адміністрації. Права й відповідальність працівників державної податкової служби.

Облік платників і надходжень податків. Порядок реєстрації платників, облікові документи. Облік надходжень податків, облікові реєстри. Контроль за своєчасним надходженням податків. Методи контрольної-перевірочної роботи. Етапи податкового процесу, їх характеристика. Суб'єкти обчислення податку і контрольної роботи. Способи утримання податків. Податкові перевірки, їх суть, види, особливості застосування. Відповідальність платників за своєчасність і правильність розрахунків з бюджетом і за подання декларацій. Податкове адміністрування. Забезпечення надходження нарахованих сум податків до бюджету. Розстрочення та відстрочення податкових зобов'язань. Податкова застава, арешт активів платників податків. Продаж активів в рахунок погашення податкового боргу.

Податок на додану вартість.

Сутність та зміст податку на додану вартість. Платники та об'єкти оподаткування ПДВ. База оподаткування податком на додану вартість та порядок її визначення. Ставки податку на додану вартість. Операції, які не є об'єктом оподаткування. Порядок розрахунку податку на додану вартість. Податкові зобов'язання та податковий кредит. Податкова накладна. Порядок електронного адміністрування податку на додану вартість. Бюджетне відшкодування податку на додану вартість. Порядок подання звітності та строки сплати податку на додану вартість.

Акцизний податок .

Акцизний податок як форма специфічних акцизів. Особливості акцизного оподаткування в Україні. Поняття акцизу. Суб'єкти та об'єкти акцизного податку. Платники акцизного збору, об'єкт оподаткування. Перелік підакцизних товарів і ставки акцизного податку. Методика обчислення сум акцизного податку, що підлягають сплаті до бюджету. Порядок включення акцизного податку у ціну товарів. Пільги по податку. Специфіка оподаткування акцизним податком алкогольних напоїв та тютюнових виробів. Особливості оподаткування акцизним податком транспортних засобів. Специфіка оподаткування нафтопродуктів. Звітність по акцизному податку. Особливості маркування підакцизних товарів.

Строки сплати акцизного податку та подання декларації. Штрафні санкції за порушення нарахування і сплати акцизного податку.

Мито як фіскальний інструмент та засіб митного регулювання.

Основи митної справи. Митна територія та митний контроль, ввезення, вивезення та транзит товарів, митна декларація і декларанти. Мито як джерело доходів бюджету, митна політика. Ввізне та вивізне мито. Митне оформлення. Визначення місця митного оформлення. Порядок митного оформлення. Митний брокер, його права та повноваження. Митне декларування. Митна декларація, порядок її подання. Контроль митних органів за сплатою митних платежів юридичними особами. Види мита. Визначення товарної позиції. Визначення країни походження товарів. Визначення митної вартості, її достовірності. Методи визначення митної вартості товарів. Метод визначення митної вартості за ціною угоди щодо товарів, які імпортуються. Визначення митної вартості за ціною угоди щодо ідентичних товарів. Визначення митної вартості за ціною угоди щодо подібних (аналогічних) товарів. Визначення митної вартості на основі віднімання вартості. Визначення митної вартості на основі додавання вартості. Резервний метод визначення митної вартості.

Порядок обчислення суми мита. Контроль за своєчасність перерахування суми мита до бюджету. Порядок нарахування податку на додану вартість на товари, що імпортуються. Особливості контролю митних органів за сплатою мита, податку на додану вартість та акцизного збору, з товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами. Товари що не підлягають оподаткуванню при ввезенні на митну територію України. Порядок розрахунків та сплати митних платежів до бюджету.

Податок на прибуток підприємств.

Прибуткове оподаткування в системі податків з підприємств та організацій. Варіанти прибуткового оподаткування підприємств та організацій: податок на дохід і податок на прибуток. Податок на прибуток (дохід) підприємств як форма корпоративного прибуткового оподаткування. Платники і ставки податку на прибуток з числа резидентів та нерезидентів. Об'єкт оподаткування. Порядок визначення прибутку як об'єкта оподаткування, його економічний зміст і кількісна визначеність. Порядок формування доходів для цілей оподаткування. Структура доходів окремих категорій платників. Витрати підприємств для визначення прибутку, їх склад. Амортизаційні відрахування як специфічні витрати. Оподаткування прибутком операцій особливого виду. Оподаткування товарно-бартерних операцій, операцій пов'язаним особам. Оподаткування страхової діяльності. Оподаткування податком на прибуток банківської діяльності. Оподаткування виробників сільськогосподарської продукції. Пільги з податку на прибуток, види пільг, їх направленість та регулююче призначення. Умови застосування окремих пільг. Особливості прибуткового оподаткування платників різних галузей, окремих видів доходів. Порядок

обчислення та сплати податку на прибуток. Строки й порядок розрахунків з податку за фактичними даними на основі бухгалтерської звітності платників. Декларація з податку на прибуток, її характеристика, порядок заповнення та подання

Оподаткування доходів фізичних осіб

Історія становлення податку на доходи фізичних осіб в Україні. Платники податку та об'єкт оподаткування. База оподаткування та ставки податку. Податкова знижка. Податкова соціальна пільга. Порядок нарахування, утримання та сплати (перерахування) податку до бюджету. Особливості нарахування (виплати) та оподаткування окремих видів доходу. Порядок оподаткування операцій з продажу (обміну) об'єктів нерухомого та рухомого майна. Оподаткування доходу, отриманого платником податку в результаті прийняття ним у спадщину чи дарунок коштів, майна, майнових чи немайнових прав. Оподаткування доходів, отриманих фізичною особою - підприємцем від провадження господарської діяльності, крім осіб, що обрали спрощену систему оподаткування. Оподаткування доходів, отриманих фізичною особою, яка провадить незалежну професійну діяльність. Податкова звітність з ПДФО.

Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємництва.

Загальна характеристика спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності. Порядок визначення доходів платників єдиного податку та їх склад. Ставки єдиного податку та строки його сплати. Особливості визначення податкового періоду і порядку декларування податку. Порядок обрання спрощеної системи оподаткування або відмови від її застосування.

Рентна плата та екологічний податок.

Рентна плата Екологічний податок.

Податок на майно і місцеві збори.

Склад місцевих податків та зборів і порядок їх справляння. Суть майнового оподаткування та характеристика його основних форм. Майнове оподаткування і його значення в сучасних умовах. Види майнового оподаткування. Податок на нерухоме майно. Платники, об'єкт оподаткування, ставки податку, терміни сплати і порядок зарахування до бюджету. Порядок надання пільг. Перспективи запровадження податку в Україні. Зарубіжний досвід справляння даного податку. Оцінка нерухомості для цілей справляння податку на нерухоме майно. Особливості формування механізму справляння податку на нерухоме майно. Порядок справляння туристичного збору, зборів за паркування автомобілів та за провадження окремих видів господарської діяльності.

Ухилення від сплати податків та відповідальність платників податків за порушення податкового законодавства

Ухилення від сплати податків. Відповідальність платників податків за порушення податкового законодавства.

3. СТРАХУВАННЯ

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Сутність, принципи і роль страхування.

Необхідність та сутність категорії страхового захисту, методи його забезпечення. Страховий фонд суспільства, його сутність та значення. Форми організації та методи утворення страхового фонду суспільства. Економічна необхідність та сутність страхування. Страхування як економічна категорія та його ознаки. Функції страхування як економічної категорії. Принципи страхування Виникнення страхування та основні етапи його розвитку. Еволюція страхування в Україні. Розвиток страхової справи в Україні в умовах ринку. Страхування як необхідний елемент ринкової економіки. Роль страхування у вирішенні соціальних проблем суспільства. Страхова термінологія та її класифікація. Поняття об'єктів страхування. Об'єкти страхування в майновому, особистому страхуванні, в страхуванні відповідальності. Страхова відповідальність (страхове покриття). Обсяг страхової відповідальності (страхового покриття). Страхове забезпечення. Системи страхового забезпечення. Страхова сума та особливості цього поняття в майновому, особистому страхуванні, в страхуванні відповідальності.

Класифікація страхування.

Поняття класифікації, її наукове і практичне значення. Ознаки класифікації: історичні, економічні, юридичні. Класифікація за об'єктами страхування. Галузі страхування: майнове страхування, страхування відповідальності, особисте страхування. Види страхування. Класифікація за родом небезпеки: страхування вогневих ризиків, інженерних, сільськогосподарських, транспортних, фінансово-кредитних та ін. Класифікація за формами проведення. Обов'язкове страхування. Добровільне страхування. Класифікація за статусом страховика. Страхування юридичних осіб усіх форм власності. Страхування громадян. Класифікація за спеціалізацією страховика. Загальні види страхування. Страхування життя. Перестраховування.

Страхові ризики та їх оцінювання.

Поняття ризику у в страхуванні. Класифікація ризиків. Ознаки ризику, придатного для страхування. Оцінка страховиком ризику і визначення доцільності його страхування. Методи управління ризиком (унікнення, запобігання, поглинання, страхування). Специфіка ризиків у майновому страхуванні. Специфіка ризиків у особистому страхуванні. Специфіка ризиків у страхуванні відповідальності.

Страховий ринок.

Поняття страхового ринку. Класифікація страхових ринків. Внутрішня структура страхового ринку. Суб'єкти страхового ринку. Характеристика основних чинників розвитку страхового ринку України. Характеристика

сучасного стану страхового ринку України. Перспективи розвитку страхового ринку України. Сутність і завдання маркетингу у страхуванні. Страхові посередники та їх роль на страховому ринку. Законодавче регулювання діяльності страхових посередників в Україні. Правове забезпечення страхової діяльності в Україні. Закон України “Про страхування”, його зміст та значення. Договір страхування і його зміст згідно з Законом України “Про страхування”. Страховик і страхувальник: взаємовідносини між ними; обов’язки сторін згідно з Законом України “Про страхування”. Місце і роль страхових компаній в економіці країн.

Страхова організація.

Історія виникнення та розвитку страхових організацій. Особливості визначення рейтингу страхових компаній. Особливості діяльності товариств взаємного страхування. Цивільний кодекс України і Закон України “Про страхування” - про організаційно-правові форми страховиків. Характеристика основних типів страхових організацій. Товариство взаємного страхування. Спілки на взаємності на західному страховому ринку. Умови роботи іноземних страховиків на українському страховому ринку. Страхові агенти і страхові брокери. Організація діяльності корпорації страховиків Ллойд.

Державне регулювання страхової діяльності.

Необхідність та мета державного регулювання страхової діяльності. Правове забезпечення страхування. Державний нагляд за страховою діяльністю в Україні. Напрями вдосконалення державної політики в галузі страхування. Ліцензування страхової діяльності. Договори страхування.

Особисте страхування.

Особисте страхування, його сутність, призначення і види. Страхування життя, страхування від нещасливих випадків, медичне страхування. Страхування життя, його економічне і соціальне значення. Сполучення функцій страхування ризиків і функції накопичення капіталу. Принципи визначення страхової суми і страхового тарифу. Види страхування життя: страхування життя на випадок смерті; страхування на дожиття; змішане страхування життя. Об’єкти страхової відповідальності. Винятки із страхового захисту. Умови виплати страхової суми. Страхування за участю в прибутку страхової компанії. Особливості страхування життя в європейських країнах. Форми реалізації накопичувальних функцій страхування життя. Ануїтети. Рентне страхування. Ритуальне страхування. Пенсійне страхування. Недержавні пенсійні фонди.

Страхування майна.

Принцип відшкодування збитку, оцінка страхової суми. Повне і пропорційне страхування. Поняття подвійного страхування і його наслідки. Власна участь страхувальника в збитку. Форма відшкодування збитку. Правила страхування домашнього майна. Вогневе страхування. Страхове покриття і винятки із страхового захисту. Комплексні поліси страхування

особистого майна. Страхування від крадіжок. Особливості страхування майна юридичних осіб. Об'єм страхової відповідальності. Винятки зі страхового захисту. Поняття основного і додаткового договору страхування майна. Пакутні поліси майнового страхування. Страхування фінансових ризиків. Страхування від перерв у виробництві. Оцінка майна, що страхується і визначення страхової суми. Можливості врахування чиннику інфляції в договорах страхування майна. Правила врегулювання збитку і виплати страхового відшкодування в майновому страхуванні. Страхування технічних ризиків.

Страхування відповідальності.

Поняття цивільної відповідальності. Соціально-економічна сутність страхування загальногромадянської відповідальності. Страхування відповідальності юридичних і фізичних осіб. Страхування відповідальності в сфері приватного життя. Комплексні страхові поліси глави сім'ї. Основні види страхування цивільної відповідальності. Обов'язкове страхування цивільної відповідальності. Страхування договірної відповідальності. Страхування цивільної відповідальності роботодавця. Професійна відповідальність і необхідність її страхування. Страхування відповідальності за якість виробленої продукції. Екологічне страхування, страхування відповідальності підприємств - джерел підвищеної небезпеки. Страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.

Співстрахування і перестрахування.

Сутність перестрахування, його роль у забезпеченні гарантій страхового захисту. Співстрахування. Основні терміни перестрахування. Основні методи перестрахування: факультативне й облігаторне. Види перестрахування. Пропорційне перестрахування і відповідні йому види договорів. Непропорційне перестрахування і відповідні йому види договорів. Перестраховальні пули. Ціна перестрахування. Перестраховальна комісія. Тантьєма. Депо премій. Фінансове перестрахування. Організація перестрахування в Україні і в світі.

Доходи, витрати і прибуток страховика.

Економічний зміст та складові доходів страховика. Витрати страховика та порядок визначення його прибутку.

Фінансова надійність страхової компанії.

Поняття фінансової надійності страховика та її значення. Чинники фінансової стійкості страховика. Формування збалансованого страхового портфеля. Відбір ризиків. Тарифна політика. Перестрахування як метод забезпечення фінансової надійності. Оцінка і контроль платоспроможності страхової компанії. Поняття платоспроможності та умови її забезпечення. Показники платоспроможності. Показники платоспроможності українських страховиків. Оцінка платоспроможності в країнах Європейського союзу.

4. ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Значення і теоретичні засади фінансового аналізу.

Сутність, елементи та характеристики фінансового стану підприємства. Сутність фінансового аналізу та його місце у системі аналізу господарської діяльності підприємства. Концептуальна структурно-функціональна схема фінансового аналізу підприємства. Характеристика фінансового аналізу підприємства. Методологічні аспекти фінансового аналізу підприємства.

Інформаційне забезпечення фінансового аналізу

Сутність, класифікація та принципи інформації, що входить до інформаційного забезпечення фінансового аналізу. Система показників інформаційного забезпечення фінансового аналізу, яка формується із зовнішніх джерел. Система показників інформаційного забезпечення фінансового аналізу, яка формується із внутрішніх джерел.

Аналіз майна підприємства.

Сутність та теоретична характеристика майна підприємства. Сутність та теоретична характеристика аналізу майна підприємства. Методика аналізу майна підприємства. Аналіз динаміки, складу і структури активів підприємства. Завдання, основні напрямки та інформаційне забезпечення аналізу необоротних та оборотних активів. Аналіз наявності, стану та ефективності використання необоротних активів.

Аналіз оборотних активів підприємства.

Сутність та теоретична характеристика оборотних активів підприємства. Сутність та теоретична характеристика аналізу оборотних активів підприємства. Методика аналізу оборотних активів підприємства. Аналіз джерел формування, структури та розміщення оборотних активів. Аналіз запасів підприємства. Основні завдання та методологія аналізу дебіторської заборгованості. Аналіз оборотності оборотних активів. Оцінка впливу ефективності використання активів на фінансові результати підприємства. Виявлення резервів зростання ефективності використання оборотних активів

Аналіз джерел формування капіталу підприємств.

Завдання та методологія здійснення аналізу джерел фінансування. Аналіз динаміки, складу і структури джерел фінансування. Фактори, що впливають на співвідношення власних і залучених коштів. Оцінка структури капіталу. Аналіз складу, структури, оборотності кредиторської заборгованості. Аналіз власного оборотного та чистого оборотного капіталів

Аналіз грошових потоків.

Класифікація вхідних та вихідних грошових потоків у діяльності підприємства. Прямий та непрямий методи оцінки руху грошових коштів: способи здійснення, їх переваги і недоліки. Основні причини

невідповідності величин грошових потоків сумі отриманого прибутку. Аналіз особливостей формування грошових потоків на підприємстві. Аналіз якості грошового потоку. Аналіз ліквідності та ефективності грошового потоку.

Аналіз ліквідності і платоспроможності підприємств.

Сутність ліквідності і платоспроможності та їх значення при оцінці фінансового стану підприємства. Зміст та послідовність аналізу ліквідності підприємства. Класифікація активів за ознакою ліквідності і пасивів за ознакою терміновості погашення. Система показників ліквідності. Фактори підвищення ліквідності. Зміст та основні напрямки здійснення аналізу платоспроможності підприємства. Показники платоспроможності, можливості її відновлення (втрати). Умови визнання підприємства неплатоспроможним

Аналіз фінансової стійкості підприємств.

Сутність фінансової стійкості та стабільності підприємства. Фактори, що впливають на стійкість фінансового стану. Відносні показники фінансової стійкості: методика їх розрахунку, економічна інтерпретація. Аналіз абсолютних показників фінансової стійкості. Типи фінансової стійкості. Оцінка запасу фінансової стійкості підприємства. Напрями зміцнення фінансової стійкості підприємства

Аналіз кредитоспроможності підприємств

Сутність аналізу кредитоспроможності позичальника. Оцінка кредитоспроможності підприємства на основі фінансових коефіцієнтів. Оцінка кредитоспроможності на основі аналізу грошових потоків. Оцінка кредитоспроможності на основі аналізу ділового ризику. Визначення класу кредитоспроможності підприємства.

Аналіз ділової активності підприємства

Оцінка ринкової позиції підприємства: аналіз внутрішнього і зовнішнього середовища. Аналіз виробництва і реалізації продукції. Аналіз можливостей використання резервів зростання обсягів виробництва продукції. Аналіз собівартості продукції. Аналіз факторів зміни собівартості за статтями. Аналіз собівартості одиниці продукції. Оцінка резервів зниження собівартості. Операційний, фінансовий та виробничий цикли. Коефіцієнт стійкості економічного зростання підприємства, особливості його застосування

Аналіз прибутковості та рентабельності підприємств

Аналіз рівня, динаміки та структури фінансових результатів діяльності підприємства. Факторний аналіз прибутку від операційної діяльності. Аналіз умов беззбитковості підприємства. Зміст, завдання та інформаційна база аналізу розподілу та використання прибутку. Аналіз формування чистого прибутку. Аналіз впливу використання прибутку на фінансовий стан підприємства. Показники рентабельності. Факторний аналіз показників рентабельності.

Аналіз інвестиційної активності підприємств.

Інвестиційна діяльність підприємств як складова фінансового аналізу. Факторний аналіз структури довгострокових інвестицій та джерел їх фінансування. Аналіз факторів, які впливають на формування потреби в додаткових капіталовкладеннях. Оцінка показників: відносної забезпеченості підприємства основними фондами, інвестиційної активності, інноваційної відповідності. Методичні підходи до аналізу ефективності інвестиційної діяльності, особливості їх застосування. Фактори, що впливають на ефективність інвестиційної діяльності підприємства.

Комплексне оцінювання фінансового стану підприємств.

Значення та необхідність комплексної оцінки фінансового стану підприємства. Методи узагальнюючої оцінки фінансового стану. Узагальнюючі критерії оцінки фінансового стану підприємства. Інтегральна оцінка інвестиційної привабливості підприємств. Методи рейтингової оцінки фінансового стану підприємства. Особливості методичних підходів до побудови комплексного показника для оцінки фінансового стану підприємства. Моделі прогнозування банкрутства підприємства та особливості їх застосування.

IV. Список рекомендованої літератури

1. Авер'янова Є. Спрощена система оподаткування (єдиний податок): практ. Керівництво. : "БалансКлуб", 2008. 176с.
2. Адамик, Б. П. Центральний банк і грошовокредитна політика : [До 50річчя Терноп. нац. екон. унту] : підручник для внз : [затв. Мвом освіти і науки України] / Б. П. Адамик. 2ге вид., перероб. і доп. К. : Кондор, 2011. 415 с.
3. Актуарна справа в Україні: історія та розвиток/Страхова справа. 2010. № 1 (37). С. 30 – 32.
4. Балук Н.Р. Моделювання показників страхової культури споживачів / Регіональна економіка. 2009. №4 (54). С. 152 – 158.
5. Білик М. Д., Павловська О. В., Притуляк Н. М., Невмержицька Н. Ю. Фінансовий аналіз : навчальний посібник 2е вид., без змін. К. : КНЕУ, 2007. 592 с.
6. Білик М.Д. Фінансовий аналіз: навч. посібник. 2ге вид., без змін.К.: КНЕУ, 2007. 592 с.
7. Боднар О.В. Особливості визначення фінансових результатів та розподілу прибутку. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/inek/2010_2/230.pdf.
8. Буряк С. Податкові спори: виникнення, природа, засоби врегулювання: навч. Посіб.ДПАУ; Національний унт ДПС України / С.В. Буряк (заг.ред.). К. : Юрінком Інтер, 2009. 800с.

9. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 № 2456VI.
10. Васюренко, О. В. Банківський нагляд : підручник для внз : [затв. Мвом освіти і науки України].К. : Знання, 2011. 502 с.
11. Віднійчук-Вірван, Л. А. Міжнародний банківський бізнес: базові категорії, поняття, терміни : навч. Словник довідник для студентів / Л. А. Віднійчук-Вірван. Львів : Магнолія 2006, 2007. 310 с.
12. Вовчак О.Д. Страхові послуги: навч. посіб.Л.: Компакт ЛВ, 2005. 656 с.
13. Вовчак О.Д. Страхування: навч. посіб. Л.:Новий світ 2005. 480 с.
14. Вовчак, О. Д. Банківський нагляд : навч. посібник : [рек. Мвом освіти і науки України].Новий Світ 2010. 468 с.
15. Вовчак О. Д. Кредит і банківська справа : підручник.: Знання, 2008. 564 с.
16. Вовчак, О. Д. Платіжні системи : навч. посібник : [рек. Мвом освіти і науки України].К. : Знання, 2008. 341 с.
17. Временко Л. Пруденційний режим регулювання страхової діяльності: цілі, задачі, інструменти .Страхова справа. 2009. № 1 (33). С. 60 – 64.
18. Гавриленко Н.В. Податкова система : навч. посіб./ Н. В. Гавриленко. Львів : Новий Світ2000, 2010. 328 с.
19. Гавриленко Н.В.Податкова система: Практикум: Навчальний посібник/ Н. В. Гавриленко. Львів: Новий світ 2010. 352 с.
20. Гадзевич О. І. Основи економічного аналізу і діагностики фінансового господарської діяльності підприємств: навч. посіб. / О. І. Гадзевич. К., 2004. 177 с.
21. Гобзенко, Л. О. Зарубіжні фахівці про Податковий кодекс України / Л. О. Гобзенко // Економіка. Фінанси. Право. 2010. № 12. С. 1116.
22. Говорушко Т.А. Страхові послуги: навч. посіб. К.: ЦНЛ, 2005. – 396 с.
23. Горбач Л.М. Страхова справа: навч. посіб. К.: Кондор, 2003. 207 с.
24. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436IV.
25. Гудзь, Т. П. Банківський нагляд : навч. посібник .Полтав. унт спожив. кооперації України. Каф. грошового обігу і кредиту. К. : ЛіраК, 2008. 379 с.
26. Демчук Н.І. Теоретичні засади оцінки фінансового стану підприємств. доступу: http://www.rusnauka.com/10_DN_2013/Economics/3_129563.doc.htm.
27. Деєва Н. М. Фінансовий аналіз: навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2007. 328 с.
28. Дмитренко, М. Г. Кредитування і контроль / М. Г. Дмитренко, В. С. Потлатюк. К. : Кондор, 2009. 295 с.

29. Дубіщев В.П. Загальнонаціональні та регіональні фактори розміщення страхового капіталу в Україні / В.П. Дубіщев, І.В. Фисун // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2007. Вип. 3. Т. 2. С. 14 – 24.
30. Ерхарт Б. Світовий ринок перестраховування : підсумки 1 півріччя 2010 року / Б. Ерхарт, Ш. Мілденхолл, Т. Хетлстад // Страхова справа. – 2010. – № 2 (38). С.14 – 17.
31. Єфименко, Т. І. Податковий кодекс України як перший крок на шляху реформування вітчизняної податкової системи / Т. І. Єфименко // Фінанси України. —2010. —№ 12. —С. 311.
32. Завада О. Ми не можемо допустити монополізації ринку обов'язкового медичного страхування / О. Завада // Страхова справа. – 2009. – № 2 (34). – С.29.
33. Законодатель страхового бізнеса – Lloyd's of London // Страховое обозрение – 2005. – № 2. – С. 12–16.
34. Іванов Ю. Альтернативні системи оподаткування: Навч. посібник / Ю.Іванов, К. Петросянц / Харківський нац. екон. унт. Х. : ВД "ІНЖЕК", 2007. —272с.
35. Іванов Ю. Б. Податковий менеджмент: підручник / Ю. Б. Іванов, А.І.Крисоватий, А. Я. Кізима, В. В. Карпова К. : Знання, 2008. 525с.
36. Іванов Ю. Б.Проблеми розвитку податкової політики та оподаткування/Ю. Б. Іванов, О. М. Тищенко, Г. М. Дорожкіна, О. Г. Зима, В. В. Карпова / НДЦ індустріальних проблем розвитку НАНУ Х.: ВД "ІНЖЕК", 2007. 448с.
37. Іванов Ю. Сучасне оподаткування: мотиваційний аспект/ Ю. Іванов, О.Єськов/ НАНУ; НДЦ індустріальних проблем розвитку. Х.: «Інжек», 2007. 328с.
38. ІващенкоГ.А. Технологія обробки економічної інформації : конспект лекцій / Г.А.Іващенко, С.В.Даниленко. Х. : Вид. ХНЕУ, 2012. 120 с.26. Ки
39. Ізмайлова К. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / К. В. Ізмайлова. К. : МАУП, 2001. 146 с.
40. Карлін М.І.. Державні фінанси розвинутих країн : навч. посіб./ М. І. Карлін. Львів : Новий Світ2000, 2010. 484 с.
41. Карлін М.І..Державні фінанси України : навч. посіб. / М. І. Карлін. К. : Знання, 2008. 348 с.
42. Клапків М.С. Витоки національного страхового ринку України: навч. посіб. Тернопіль: Картбланш, 2003. 276 с.
43. Костицький В.В. Податкове право (Податкова система України): навч. посіб. К. : Видво Нац. 11ед.. Унту «НАУдрук», 2009. 400 с.
44. Крамаренко Г. О. Фінансовий аналіз і планування : навчальний посібник / Г. О. Крамаренко. –Дніпропетровськ : Видавництво ДАУБП, 2001. 224 с.

45. Кривицька Ю. Співстрахування та перестрахування в Україні./ Режим доступу: <http://www.yurgazeta.com/oarticle/1735/>
46. Кривов'язюк І. В. Теоретичні засади фінансової діагностики підприємства / І.В. Кривов'язюк, Я.О. Кость // Вісник Луцького державного технічного університету: зб. наук. праць. 2011. № 1. –С.5–9
47. Кучерявенко М. П. Податкове право України. Академічний курс: підручник. –К. : «Правова єдність», 2008. 699с.
48. Лесик Л.М. Тенденції та проблеми розвитку ринку обов'язкового страхування цивільноправової відповідальності власників на земних транспортних засобів в умовах економічної кризи / Л.М. Лесик // Актуальні проблеми економіки. 2010. № 2. С. 214 – 219.
49. Ляховченко Л.А. Загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування як додаткове джерело фінансування галузі охорони здоров'я в Україні / Л.А. Ляховченко // Економіка та держава. 2010. № 3. С. 93 – 97.
50. Макаркіна Л. Страхування основних фондів на підприємстві та податкові наслідки / Л. Макаркіна // Вісник податкової служби України. – 2010. –№ 17. С. 20 – 25.
51. Мельник П. Податкова політика України: стан, проблеми та перспективи: монографія / П. В. Мельник, Л. Л. Тарангул, З. С. Варналій, Д.В. Кушнарєць/ ДПАУ; Нац. унт ДПС України. НДЦ з проблем оподаткування / З.С. Варналій (ред.). –К. : Знання України, 2008. 675с.
52. Мельник П. Податковий потенціал регіонів України: теорія, методологія, оцінка: монографія / П. В. Мельник, З. С. Варналій, Л.Л.Тарангул, І. О. Горленко /ДПАУкраїни; Національний унт держ. Податкової служби України. Ірпінь, 2008. 234с.
53. Митний кодекс України від 11 липня 2002 року No 92 IV.
54. Мухіна О.В. Страховий ринок України: стан та проблеми розвитку / О.В. Мухіна // Інвестиції: практика та досвід. 2010. № 3 лют. С. 50 – 52.
55. Нагайчук Н.Г. Теоретичні підходи до визначення змісту поняття «фінанси страхових організацій» / Н.Г. Нагайчук // Інвестиції: практика та досвід. –2010. № 11 черв. –С.32 – 35.
56. Основи банківської справи : навч. посібник для вчз / В. В. Іващенко, І. Ш. Невлюдов, Г. А. Краснобрижа та ін. ; Мво освіти і науки України. К. : Кондор, 2008. 149 с.
57. Отенко І.П. Фінансовий аналіз:навчальний посібник / І.П. Отенко, Г.Ф.Азаренков,Г.А.Іващенко. –Х. : ХНЕУ ім. С.Кузнеця, 2015.156с.
58. Офіційний сайт Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua>.

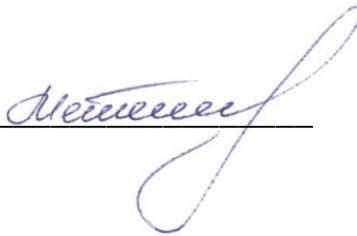
59. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

60. Офіційний сайт Законодавство України [Електронний ресурс].
Режим доступу: zakon.rada.gov.ua

61. Офіційний сайт НБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.bank.gov.ua>

62. Цал-Цалко Ю. Фінансова звітність підприємств та її аналіз :
навч. посіб. – К. : ЦУЛ, 2002. 360 с.

Голова фахової
атестаційної комісії

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Metelenko', is written over a horizontal line.

(Н.Г. Метеленко)
(ініціали та прізвище)